

Tariffoppgjøret

1. mai 2015

Statens tariffområde

KRAV NR. 1

20. april 2015 – kl 10.00

Grunnlaget for forhandlingene

Akademikerne viser til hovedtariffavtalen i staten, punkt 1.4.4 *Reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår*:

- Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom staten og hovedsammenslutningene om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår.
- Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår. Den nominelle lønnsutvikling for tilsatte i det statlige tariffområdet skal vurderes i forhold til arbeidslivet for øvrig.
- Hvis partene ikke blir enige ved forhandlinger, kan partene si opp hovedtariffavtalen innen 14 dager etter at forhandlingene er avsluttet og med 14 dagers varsel - med utløp tidligst 1. mai 2015.

Lønnsveksten i 2014

Teknisk beregningsutvalg for inntektsoppgjørene (TBU) viser i sin hovedrapport at *lønnsveksten i 2014* for de fleste tariffområdene var vesentlig lavere enn gjennomsnittet for de siste fem årene. For alle lønsmottakere samlet anslås den gjennomsnittlige årslønnsveksten fra 2013 til 2014 til 3,1 prosent. I de store forhandlingsområdene var lønnsveksten samlet 3,2 prosent. Lønnsveksten i de største forhandlingsområdene varierte fra 3,0 prosent for industriarbeidere i NHO-bedrifter til 3,5 prosent i Virkebedrifter i varehandel, jf. tabellen nedenfor.

Årslønnsvekst fra 2013 til 2014 og lønnsoverheng til 2015 i noen forhandlingsområder

	Lønnsvekst i prosent fra 2013 til 2014	Lønnsoverheng i prosent til 2015
Industriarbeidere i NHO-bedrifter	3,0	1,0
Industrifunksjonærer i NHO-bedrifter	3,2	1,3
NHO-bedrifter i industrien i alt	3,3	1,3
Virke-bedrifter i varehandel	3,5	1,0
Finanstjenester	2,9	1,2
Statsansatte	3,4	2,1
Kommuneansatte	3,2 ¹	1,8 ¹
Ansatte i Spekter-bedrifter utenom helseforetakene	3,3	0,8
Ansatte i helseforetakene	3,4	1,2

Fra TBUs endelige hovedrapport, 30. mars 2015

¹ Forskjøvet virkningstidspunkt for tariff tillegg i 2014 pga. streik i undervisningssektoren, trakk lønnsveksten i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng og overhengen til 2015 opp med 0,2 prosentpoeng for kommuneansatte i alt.

Nøkkeltall for 2015

Lønnsoverhengen til 2015 i de største forhandlingsområdene samlet anslås av TBU til 1,4 prosent i gjennomsnitt. Dette er 0,6 prosentpoeng lavere enn overhengen til 2014. Lønnsoverhengen inn i 2015 anslås av utvalget til 1,2 prosent for helseforetakene, 1,8 prosent for ansatte i kommunene og 2,1 prosent for tariffområdet stat.

TBUs anslår prisveksten i 2015 til 2 ½ prosent. Dette er vesentlig høyere enn gjennomsnittlig prisvekst de siste årene, og er justert opp i forhold til utvalgets anslag i den foreløpige rapporten. Det foreløpige anslaget var på 2 ¼ prosent som gjennomsnitt for året.

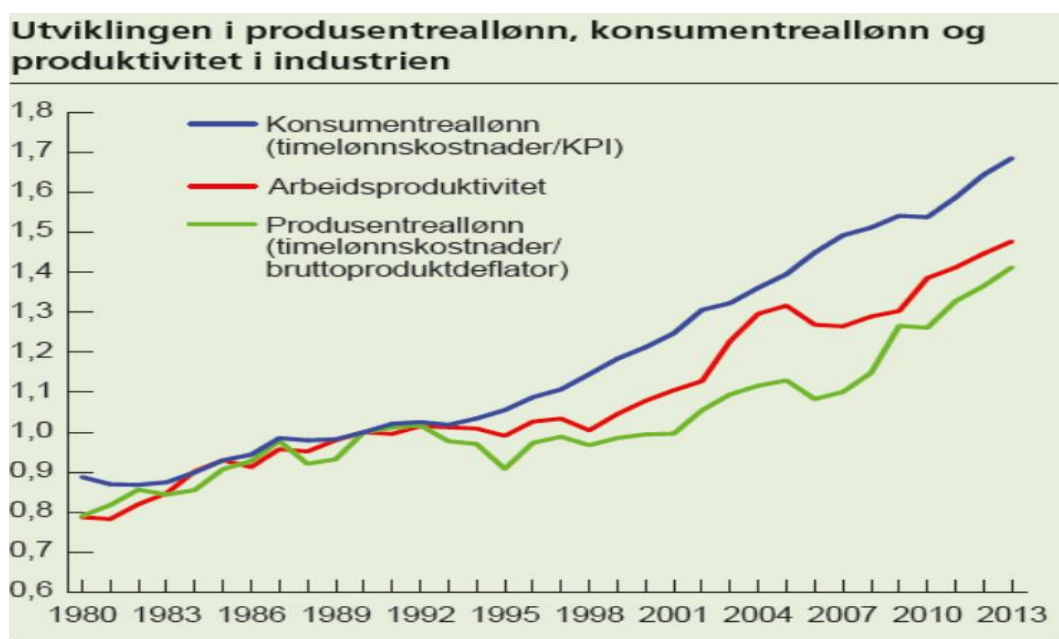
Lønnsveksten i 2015 anslås av SSB 12. mars 2015 til 2,9 prosent for alle lønsmottakere under ett.

Partene i frontfaget anslo lønnsveksten i 2015 for industrien samlet, både arbeidere og funksjonærer, til 2,7 prosent. Dette inkluderer imidlertid også resultater av de lokale forhandlingene for både arbeidere og funksjonærer senere i år – og er derfor beheftet med en betydelig grad av usikkerhet.

Industriens konkurransevne og behov for omstilling

Norge har høy produktivitet, men det har likevel vært mye fokus på gapet mellom produktivitsvekst og reallønnsøkning. Dette gapet – som tilsynelatende har vokst kraftig den siste tiårsperioden – har medført stadige påstander om at svært moderate lønnsoppgjør er nødvendig for å opprettholde økonomisk bærekraft. Akademikerne ønsker tiltak som kan bidra til å løfte produktivitsveksten velkommen. Ikke minst må vi som samfunn forberede oss på en fremtid med lavere inntekter fra olje- og gassvirksomhet ved å satse på utdanning, kompetanse og fleksibilitet. Dette kan sikres blant annet gjennom lønnsdannelse som fremmer evne til hurtige omstillinger både i offentlig og privat sektor.

Samtidig viser vi imidlertid til at påstanden om et stort og voksende gap mellom produktivitsvekst og reallønnsøkning er omstridt når det gjelder konsekvensene for konkurransevnen. SSB pekte i sitt *Økonomiske analyser 1/2014* på at den tekniske beregningen for «gapet» er basert på sammenlikning av produktivitet i bedriftene og kjøpekraft hos konsumentene (konsumentreallønn) – noe som ikke gir et meningsfullt mål på situasjonen for bedriftenes konkurransevne. En mer presis sammenlikning for å finne en indikator for bedriftenes konkurransesituasjon er deres evne til produktivitsvekst og den utvikling i kostnader deres innsatsfaktorer har – altså produsentreallønn: «Et gap mellom produsentreallønna og produktivitet medfører svekket lønnsomhet og nedleggelser/manglende fornying». Beregnet på denne måten finnes det imidlertid ikke et slikt gap mellom produktivitsvekst og reallønnsøkning – jf. grønn og rød kurve nedenfor:

Kilde: SSBs Økonomiske utsyn nr. 1/2014

Timelønnskostnadene i privat sektor relatert til sammenliknbare land er ifølge TBU vesentlig forbedret i 2013 og 2014 i forhold til tidligere år. Timelønnskostnadene i industrien i Norge lå i 2012 69 prosent høyere enn hos handelspartnerne i EU, mens forskjellen i 2013 var redusert til 57 prosent. I årets rapport skriver utvalget at gjennomsnittlige timelønnskostnader i norsk industri i 2014 var 47 prosent høyere enn et vektet gjennomsnitt av våre handelspartnere i EU, 9 prosentpoeng mindre enn året før. Konkurransevnen i privat sektor er med andre ord vesentlig forbedret de senere år, noe som bl.a. skyldes moderate lønnsoppgjør.

Akademikerne mener at man får best effekt av lønnsoppgjørene ved å bruke midlene lokalt. utfordringene er ulike i virksomhetene, og derfor bør lokale parter forhandle fordelingen. All disponibel økonomi avsettes til lokale forhandlinger.

Det tas forbehold om nye og/eller endrede krav.